

Soft TVAR (67)

Čas literárních cen a s nimi spojených scén a scének s listopadem pozvolna odplývá, a tak je možné si připomenout některé naše snad méně nápadné, neméně však užitečné a utěšené každodenní kulturní aktivity. Například už loni v listopadu v Praze vzniklo z iniciativy Martina Štolla nakladatelství Malá Skála, které má nyní za sebou čtyři první tituly. Nakladatelskou prvotinou se stala sbírka Víta Erbana Velký vítr (která měla původně vyjít v brněnských Větrných mlýnech, potom však došlo k vydavatelské koedici), posléze ale Štoll založil knižnici Český dokumentární film, v níž v typografické úpravě Pavla Hájka spatřily světlo světa i některé diplomové práce absolventů nebo pedagogů FAMU. Po Štollově anglicky psaném shrnutí Hundred Years of Czech Documentary Film (1898-1998) tu vyšlo inspirační zamyšlení dokumentaristky Olgy Sommerové o typologii filmového eseje a poté faktograficky objevná práce režiséra Petra Kotka Kronika Studentského vysílání (s podtitulem FAMU během listopadových událostí roku 1989). Pravděpodobně by tyto tituly potřebovaly pečlivější redakci (McLuhan není Marshal, Lukács není Lukác, Dovženko není Dovzenko), nakladatelství se však chvályhodně snaží odstranit přetrvávající velké vakuum ve vydávání literatury týkající se filmové dokumentaristiky: připravují se tu kupříkladu paměti Jana Špáty a Vladimíra Kabelíka, stati Martina Matějů o fenoménu Prahy ve filmovém dokumentu apod. Vraťme se však ještě k publikaci Petra Kotka: Dnes si už málokdo vzpomene na tak výrazný fenomén z listopadu a prosince 1989, jakým se tehdy stal televizní pořad Studentské vysílání (nemluvě o dalších, neznámých nebo opomíjených filmech FAMU) - leč jak to dopadlo? „Vstřícné stanovisko prvního postkomunistického ředitele Miroslava Pavla,“ praví Kotek, „se mění v zaneprázdněnou lhostejnost Jindřicha Fairaizla a posléze v naprostý nezáměr (...) disidentského ředitele Jiřího Kanárka.“ A bylo po Studentském vysílání. Sic.

Líbeznou kuriozitou našeho kulturního života se stává a možná vskutku stane útloučký občasník se jménem Kabantis, jež letos v lednu začal v moravském Jistebníku vydávat v nákladu 150-200 výtisků a redigovat Martin Vlček a k jehož autorskému okruhu dále patří mj. Pavel Ctibor (věčná škoda, že si tento talentovaný tvůrce nyní vybírá básnický mezičas!), Pavel Komanec a Vojtěch Kovařík. Toto periodikum se původně mělo stát „tlampačem litevsko-české vzájemnosti“, shodou okolností však v prvním čísle není o Litvě ani slovo: snad tedy až příště. Ze sentencí porůznu rozptýlených na několika stránkách občasníku namátkou odcitujeme mj. tyto: „Tělo bylo odpojeno, jako bych nesl svou sochu.“; „Na konci zdi jsem nevěděl, zda jsem poděl ní šel vteřinu nebo půl roku.“; „Starý člověk, jehož paměť už nemá za hlavní povinnost nechat do sebe ukládat, je častěji vystavován situacím, kdy jedině slovo, vůně... vyvolá cosi hodně hluboko zasutého. Jeho zkušenost ho však chrání, aby z té hloubky nevystoupil »veškerý zmatek minulých let«, což by ohrozilo jeho identitu.“; „Náš film by chtěl být domem, do něhož se dveře neotevírají ani ven, ani dovnitř, a klíč každý kdysi dávno ztratil.“; „Téma je tak horké, že se tužka nedá udržet moc dlouho.“; „Myšlení je věcí dopadu na okolí.“ Čtenář zalituje, že Kabantis není čtyřikrát větší, navíc by pak možná došlo i na příslibovanou, byť neavizovanou Litvu!

VLADIMÍR NOVOTNÝ